

**Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului
Catedra de științe economice**

**INDICAȚII METODICE
DE REALIZARE ȘI SUSȚINERE
A TEZEI DE LICENȚĂ**

**Pentru specialitatea
364.1 – „Finanțe și Bănci”
(învățământ cu frecvența la zi și cu frecvență redusă)**

Bălți, 2016

Indicații metodice de realizare și susținere a tezei de licență pentru specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci” (secția de zi și cu frecvență redusă). Bălți: Editura Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, 2016. 40 p.

Indicațiile metodice au fost discutate la ședința Catedrei de științe economice, proces-verbal nr. ____ din _____

Șeful Catedrei de științe economice

_____ dr., conf. Carolina TCACI

Indicațiile metodice au fost aprobate la ședința Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului, proces-verbal nr. ____ din _____

Decanul Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului

_____ dr. hab., pr. Pavel TOPALĂ

În indicațiile metodice privind elaborarea și susținerea tezei de licență sunt expuse scopurile de bază de realizare a tezei de licență, ordinea de selectare și aprobare a temei, metodologia de selectare și utilizare a literaturii la tema selectată, metodele de elaborare a planului. Este reflectată ordinea de scriere a tezei de licență, formatarea textului și a materialului ilustrativ, obținerea recenziei conducătorului științific și a recenziilor exterioare, de asemenea fiind caracterizate și etapele de susținere a tezei de licență.

Indicațiile metodice de realizare și susținere a tezei de licență sunt adresate pentru învățământ cu frecvență studenților de la specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci” (zi și cu frecvență redusă).

Colectivul de autori:

Andrei BALÎNSCHI, dr., pr. (coordonator);

Ianina CAZAC, drd., lector universitar;

Victoria POSTOLACHE, drd., lector universitar.

Recenzent: _____

„Indicațiile metodice de realizare și susținere a tezei de licență” au fost elaborate în baza „Recomandărilor de realizare a tezei de licență și de master”, aprobate în ședința Senatului Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți din 9 decembrie 2015, proces-verbal nr. 4

3100, mun. Bălți, str. Pușkin, 38

© Editura Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. 2016. Tiraj 50 ex.

Cuprins

	Pag.
1. Dispoziții generale	4
2. Cerințe generale față de teza de licență	5
3. Alegerea temei tezei de licență	7
4. Rolul conducătorului științific	9
5. Proiectarea activității de cercetare	10
6. Selectarea și studierea surselor literare și utilizarea realizărilor științifice	11
7. Structura tezei de licență	13
8. Conținutul tezei de licență	15
9. Perfectarea tezei de licență	18
9.1. Ordinea de prezentare a materialului textual	18
9.2. Tabelele în teza de licență. Reguli generale de prezentare a ilustrațiilor	20
9.3. Formulele în textul tezei de licență	24
10. Elaborarea concluziilor și recomandărilor	26
11. Procedura susținerii publice a tezei de licență	27
Referințe bibliografice	28
Anexe	30 - 39

1. Dispoziții generale

În baza Codului Educației Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014 și în conformitate cu cerințele Planului-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat), aprobat prin ordinul Ministrului Educației nr. 1045 din 29.10 2015, Regulamentului de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 726 din 20.09.2010, Regulamentului-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență, aprobat prin ordinul Ministrului Educației și Tineretului nr. 84 din 15.02.2008, studenții ciclului I – studii superioare de licență, după finalizarea procesului de studiu sunt obligați să elaboreze o lucrare denumită teză de licență.

Teza de licență este privită ca o lucrare de calificare de absolvire și ca un rezultat final în pregătirea profesională la specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci” și este realizată în ultimul an de studiu la ciclul I. Teza de licență este un proiect de cercetare științifică individuală, elaborată la o problemă aleasă, ea trebuie să fie relevantă, să conțină elemente de noutate științifică și, de asemenea, să aibă o semnificație teoretică și practică.

În teza de licență absolventul demonstrează nivelul de pregătire fundamentală și specializată, capacitățile de a analiza și sintetiza informațiile economico-financiare. În această lucrare trebuie să fie prezentate abilitățile, competențele dobândite pe parcursul pregătirii proiectului de curs la specialitate, promovând practica de producție I și II, care abordează probleme teoretice și practice actuale în domeniul finanțelor și activității bancare. Prin urmare, în teza de licență studentul trebuie să demonstreze cunoașterea materialelor legislative, normative și metodice în vigoare, resurselor bibliografice de specialitate, metodelor economico–matematice și a SOFT–urilor informaționale specializate, precum și capacitatea de a le selecta, prelucra și utiliza, în scopul cercetărilor ulterioare.

Teza de licență contribuie la formarea și dezvoltarea următoarelor *competențe generale*:

- comunicarea științifică scrisă și orală prin elaborarea și prezentarea tezei de licență în fața Comisiei de evaluare;
 - utilizarea instrumentelor digitale, crearea documentelor și utilizarea serviciilor electronice de bază în cercetare;
 - utilizarea resurselor de specialitate în limba română și într-o limbă de circulație internațională în elaborarea tezei;
 - asumarea responsabilității etice pentru rezultatele cercetărilor efectuate în teza de licență;
- și *competențe specifice*:

- analiza, sinteza și aplicarea cunoștințelor și abilităților obținute la disciplinele programului de studiu pe specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci”;
- identificarea problemei de cercetare;
- planificarea timpului și a mijloacelor pentru realizarea cercetării;
- formularea ipotezei de cercetare;
- identificarea, procesarea și analiza informației din diferite surse în scopul realizării cercetării;
- proiectarea activității de cercetare;
- utilizarea integrată a instrumentarului conceptual și metodologic pentru explicarea, interpretarea și soluționarea unor probleme teoretice și practice noi, în contexte mai largi asociate domeniului;
- utilizarea nuanțată și pertinentă a criteriilor și metodelor de evaluare pentru a formula judecăți de valoare și a fundamenta decizii constructive [6, p. 3].

Teza de licență se va elabora într-o legătură strânsă cu practica de producție, se va baza pe materiale de facto și va fi orientată spre implementarea eficientă a tuturor resurselor disponibile; de asemenea ea va contribui la elucidarea rezervelor economice și productive, utilizate pentru elaborarea măsurilor realiste în scopul aplicării lor în activitatea întreprinderii sau instituției de creditare.

Elaborarea și prezentarea tezei de licență se poate face și într-o limbă de circulație internațională, conform prevederilor programului de studii superioare de licență. În situația în care teza de licență este scrisă într-o altă limbă decât româna, lucrarea va fi însoțită de un rezumat redactat în limba română.

2. Cerințe generale față de teza de licență

Teza de licență reprezintă unul din criteriile principale, care corespunde nivelului teoretic și practic în pregătirea studentului conform cerințelor procesului de studiu la specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci”.

Caracterul cercetărilor promovate, rezultatelor obținute și a concluziilor permite de a determina posibilitățile specialistului de a activa independent în domeniul financiar-bancar în condițiile actuale.

În consecință, elaborarea tezei de licență are ca scop:

- 1) sistematizarea, consolidarea și extinderea cunoștințelor teoretice și practice de specialitate și aplicarea lor în rezolvarea unor obiective financiar-comerciale specifice;
- 2) dezvoltarea abilităților de efectuare independentă a lucrărilor de cercetare, însușirea metodologiei cercetării științifice în domeniul finanțelor și

metodelor de experimentare și de modelare în rezolvarea problemelor apărute în cadrul elaborării tezei de licență;

3) determinarea nivelului de pregătire a studenților pentru activitate independentă la specialitatea aleasă în condițiile economiei de tranziție și economia de piață, precum și capacitatea lor de a formula concluzii adecvate și a prezenta recomandări practice bazate pe cercetare.

Teza de licență este o lucrare științifică de cercetare, care se bazează pe cunoștințele teoretice și pe materialele practice, caracterizate printr-o abordare creativă, contribuind la formarea specialiștilor de înaltă calificare. Studentul absolvent pentru prima dată cercetază în mod independent tema, folosind întreaga multitudine de cunoștințe și abilități practice dobândite pe parcursul formării la universitate.

Teza de licență trebuie să reprezinte o lucrare finisată în domeniul economic și financiar sau financiar-bancar de la etapa actuală. Aceasta trebuie să includă în mod necesar o parte teoretică (un capitol), în care autorul trebuie să demonstreze cunoașterea elementelor fundamentale ale teoriei financiare la tema elaborată și a părților analitice și practice (două capitole), în care trebuie să fie prezentate capacitățile studentului de a utiliza varietatea de metode studiate anterior în cadrul disciplinelor pentru a face față cerințelor, obiectivelor prestabilite în teza de licență.

Reieșind din cele menționate mai sus, teza de licență trebuie:

- să fie relevantă, în conformitate cu situația actuală și perspectivele de dezvoltare a întreprinderilor cu diferite forme organizatorice și juridice de proprietate, băncilor și altor instituții financiare în condițiile economiei de tranziție;

- să poarte un caracter didactico-științific și științific-cercetător în domeniul financiar-bancar;

- să cuprindă un capitol teoretic, care dezvăluie aspectele teoretice ale temei de cercetare; un capitol analitic - analiza financiară sau financiar-economică a întreprinderilor sau instituțiilor financiare investigate; un capitol practic, care cuprinde calcule practice, studii, argumente tehnico-economice și financiare pentru implementarea măsurilor și deciziilor de gestiune propuse; capitolele analitice și practice trebuie să includă tabele analitice, grafice, diagrame, calcule de eficiență economică a soluțiilor propuse;

- să reprezinte o decizie independentă formulată în tema lucrării, analiza situației economico-financiare actuale ale companiilor sau instituțiilor financiare investigate, precum și perspectivele lor de dezvoltare, care ar trebui să demonstreze capacitatea studentului de a studia și analiza problemele economice, de producție, financiare, de credit și problemele de gestionare eficientă, pentru a elabora concluzii și recomandări adecvate;

- să reflecte integritatea studentului în utilizarea corectă a datelor statistice și a rapoartelor financiare și alte materiale publicate de autori.

Utilizând materiale din surse publicate se vor face referințe bibliografice. Teza de licență, în textul căreia lipsesc referințe bibliografice la materialul împrumutat (citate, date și alte materiale digitale) din literatura de specialitate, culegeri statistice și alte publicații, nu va fi admisă spre susținere.

În plus, pe parcursul elaborării tezei de licență în domeniul financiar și bancar este necesară studierea legislației Republicii Moldova, regulamentelor Băncii Naționale a Moldovei, precum și alte acte normative și de reglementare ale altor autorități publice centrale și locale [8, p. 11].

Profunzimea cercetării în teza de licență este determinată de cerințele Cadrului European al Calificărilor pentru nivelul 6, și anume:

1. *Cunoștințe* - cunoașterea avansată a unui domeniu de activitate sau studiu, inclusiv înțelegerea critică a teoriilor și principiilor;

2. *Abilități* - abilități avansate, demonstrarea măiestriei și inovației, necesare pentru a rezolva probleme complexe și impredictibile într-un domeniu specializat de activitate sau studiu;

3. *Competențe*: 1) gestionarea activității profesionale sau tehnice complexe, asumându-și responsabilitatea pentru procesul decizional în contexte impredictibile de activitate și studiu; 2) asumarea responsabilității pentru gestionarea evoluției profesionale a persoanelor individuale precum și a grupurilor [6, p. 17].

3. Alegerea temei tezei de licență

Alegerea temei, așa cum arată practica, joacă un rol important, deoarece de acest lucru depinde în mare măsură elaborarea ei cu succes. Tematica tezelor de licență la specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci” este elaborată anual de profesori ai Catedrei de științe economice, specialiști în acest domeniu.

Tema tezei de licență urmează:

- să reflecte problemele de interes teoretic și practic din domeniul de cercetare, fiind de o actualitate deosebită și de o importanță majoră pentru formarea specialistului, știință și viața cotidiană;

- să-i solicite autorului valorificarea cunoștințelor acumulate și posibilitatea de a realiza aplicarea lor în practică, de a-și aduce contribuția personală la soluționarea aspectelor practice derivate din temă;

- să fie asigurată de condiții care ar facilita cercetarea: posibilități de documentare, de elaborare a aparatului de investigație practică, de realizare a cercetărilor în teren, de efectuare a calculelor, inclusiv statistice, de analiză cantitativă și calitativă a rezultatelor etc. [6, p. 5].

Stabilirea temei de cercetare. Tema de cercetare se stabilește în conformitate cu interesul de cunoaștere al studentului și domeniile de

competență ale conducătorului științific, vizează o problemă cu semnificație științifică și de o importanță socială, urmând să răspundă la anumite „comenzi sociale”. Tema de cercetare se stabilește cu cel puțin 1 an până la finalizarea studiilor de licență, urmând să fie discutată și aprobată în ședința catedrei de profil și Consiliului Științific al Facultății [6, p. 8].

De regulă, subiectele tezelor de licență sunt anunțate studenților cel târziu la finele penultimului an de studii superioare de licență, fiind actualizată anual cel puțin cu 25%. Concomitent tematica tezelor de licență să va plasa pe paginile WEB ale Catedrei de științe economice și Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului, și se fixează în contractul anual de studii.

Studentul selectează un subiect din lista afișată de catedră de profil, dar de asemenea are dreptul de a propune propria temă, reeșind din interese științifice și practice. În ultimul caz, studentul trebuie să prezinte în scris argumente, pentru a justifica necesitatea abordării temei alese, iar Catedra de științe economice trebuie să se pronunțe cu privire la aprobarea acesteia.

Trebuie de remarcat faptul, că se admite schimbarea temei tezei de licență numai o singură dată, dar nu mai târziu decât cu 3 luni înainte de susținerea publică a tezei în fața Comisiei pentru examenul de licență.

Nu se permite executarea tezei de licență pe aceeași temă, pe baza materialelor de la aceeași întreprindere, de către doi sau mai mulți studenți.

În primul rând, studenții sunt încurajați să aleagă tema tezei de licență în conformitate cu specialitatea, pe care au studiat-o la universitate. Alți factori importanți, care determină alegerea temei, sunt:

- se ține cont de locul, unde studentul și-a efectuat practica de specialitate, pentru că în acest caz este mult mai ușor să adune materialele necesare pentru cercetare;

- relevanța temei de cercetare pentru economie în ansamblu, cât și pentru întreprindere în particular;

- interesul științific și practic al studentului. Ca regulă, aceasta îi vizează pe studenții, care pentru o lungă perioadă de timp intenționat au colectat și prelucrat date cu privire la tema aleasă, care au activat în cercurile științifice studentești de la catedră;

- continuarea cercetărilor, efectuate în cadrul elaborării tezelor de an la subiectele economice în perioada de studii universitare;

- legătura cu profesia actuală (dacă studentul combină învățătura cu munca de specialitate).

Ca regulă, drept obiect de cercetare a studenților de la secția fără frecvență se alege tema legată nemijlocit de locul de muncă, dacă activează după specialitate.

În alte cazuri, alegând subiectul tezei, studentul trebuie să țină cont de posibilitățile reale de a obține informațiile necesare despre o anumită întreprindere, organizație, ramură industrială, sistem financiar sau bancar.

Atunci când alegeți subiectul tezei de licență, trebuie, de asemenea, de luat în considerație disponibilitatea literaturii de specialitate, documentelor legislative în vigoare, reglementărilor, standardelor, instrucțiunilor la tema dată, rezultatele din studiile anterioare ale altor cercetători și alte informații necesare.

4. Rolul conducătorului științific

După alegerea temei tezei de licență, studentul trebuie să depună o cerere în adresa șefului Catedrei de științe economice pentru a obține permisiunea de a cerceta anume acest subiect. Această cerere trebuie să fie semnată de către conducătorul științific (modelul cererii vezi în anexa 1).

Toate cererile depuse sunt examinate la o ședință a Catedrei de științe economice pentru a preciza dacă tema aleasă corespunde specializării studentului, dacă specializarea conducătorului științific corespunde temei cercetate, precum și alte aspecte.

În conformitate cu practica și tradițiile general acceptate în învățământul superior, catedra poate recomanda numirea în calitate de conducător al tezei de licență un profesor sau conferențiar cu titlu de doctor în științe economice sau a lectorului superior, sau, în cazuri exclusive, lectorul universitar de la catedra dată.

Rezultatele alegerii de către student a temei tezei de licență și numirea conducătorului științific trebuie să fie discutate și aprobate la ședința Catedrei de științe economice și apoi - la ședința Consiliului Științific al Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului nu mai târziu de luna septembrie a ultimului an universitar la ciclul I.

Teza este o lucrare personală, de conținutul și calitatea căreia este responsabil totalmente studentul. Profesorul conducător asistă și susține studentul, fără a afecta principiul lucrului individual.

Activități permise conducătorului științific al tezei:

- sugestii în legătură cu alegerea și definirea temei;
- impunerea unor etape obligatorii și a unor momente de evaluare ale progresului în realizarea tezei;
- sugestii cu privire la organizarea și realizarea cercetării sau studiului;
- sugestii privind orientările teoretice și metodologice;
- discuții pe teme abordate de student și răspunsuri la întrebările acestuia;
- observații critice și recomandări de redactare;
- sugestii bibliografice [6, p. 7], adică, recomandarea surselor bibliografice de specialitate referitoare la subiectul supus cercetării;

- după necesitate oferă consultații cu privire la toate problemele curente, care vor apărea pe parcursul elaborării tezei.

Activități nepermise conducătorului științific al tezei:

- a) impunerea unor idei sau soluții proprii;
- b) efectuarea în locul studentului a unor activități legate de realizarea temei [6, p. 7].

La finalizarea tezei, conducătorul științific analizează conținutul tezei și stabilește măsura în care aceasta corespunde exigențelor prezentului document și „Recomandărilor de realizare a tezei de licență și de master”, aprobată în ședința Senatului USARB din 9 decembrie 2015, proces verbal nr. 4, după care admite sau respinge teza pentru susținere publică prin semnarea acesteia. Pentru a aprecia activitatea studentului în cadrul elaborării tezei și calitatea ei, conducătorul științific își expune opinia printr-un aviz la teza de licență (vezi anexa 2).

5. Proiectarea activității de cercetare

În scopul realizării cercetării studentul ghidat de conducătorul științific întocmește *un plan al activităților*, și anume Graficul calendaristic de executare a tezei de licență (vezi anexa 3) care constă din:

- stabilirea temei;
- fixarea obiectivelor;
- selectarea surselor de informare;
- investigația cadrului teoretic al cercetării (teoria problemei);
- expunerea cadrului teoretic al cercetării;
- formularea propunerilor de soluționare a problemei vizate în lucrare;
- întocmirea problemei cercetării;
- stabilirea tipului de cercetare;
- elaborarea ipotezelor;
- specificarea unităților (populației) studiate;
- construcția variabilelor (descrierea calitativă);
- cuantificarea (descrierea cantitativă);
- alegerea metodelor de cercetare;
- stabilirea tehnicilor și procedeele de lucru – în conformitate cu decizia despre caracterul lucrării: experiment de constatare, experiment formativ etc.;
- culegerea datelor;
- selectarea modalităților de prelucrare a datelor; stocarea datelor; prelucrarea datelor;
- analiza datelor (verificarea ipotezelor);
- rezolvarea aspectelor de grafică și design pe calculator;

- interpretarea rezultatelor;
- elaborarea concluziilor și a recomandărilor practice;
- susținerea preventivă a tezei;
- prezentarea tezei și a materialelor suplimentare la catedră [6, pp. 7-8].

Graficul calendaristic de executare a tezei de licență este fixat într-un orar al activităților privind realizarea tezei de licență, indicându-se termenii de executare. Fiecare din etapele planificate, care se referă la conținutul tezei, se prezintă ca o activitate, care își găsește reflectare în teza de licență.

Ca urmare, graficul calendaristic de realizare a tezei de licență împreună cu teza de licență se prezintă la Comisia de Evaluare.

Studentul trebuie să primească de la conducătorul științific Graficul calendaristic de executare a tezei de licență înainte de practica de specializare II.

După ce a primit Graficul calendaristic de executare a tezei de licență, studentul începe munca de sinestătoare pentru elaborarea tezei, al cărui succes va depinde în mare măsură de pregătirea capitolelor teoretice, colectarea și analiza materialului factual. Pregătirea capitolului teoretic depinde de condițiile create de biblioteca științifică universitară și de Catedra de științe economice.

În procesul de realizare a tezei de licență, studentul apelează și la consultațiile acordate de conducătorul practicii de la întreprindere (bancă). Conducătorul practicii de la catedra de profil și de la întreprindere (bancă) sunt obligați să acorde consultații studentului în vederea obținerii datelor practice din documentația primară, a informației cu privire la direcțiile de activitate ale întreprinderii (băncii) și, după caz, să prezinte referințe cu privire la recomandările studentului.

6. Selectarea și studierea surselor literare și utilizarea realizărilor științifice

Înainte de a scrie teza de licență este necesar de a efectua un studiu aprofundat al surselor bibliografice la tema aleasă. Prin urmare, selectarea și studierea literaturii de specialitate este una dintre condițiile importante pentru implementarea cu succes a întregii teze. Literatura de specialitate poate fi selectată cu ajutorul cataloagelor alfabetice sau de ramură ale bibliotecii științifice a universității. În acest scop pot fi utilizate, de asemenea, cataloagele de cărți, ghidurile articolelor din reviste, bibliografiile speciale, culegerile tematice de literatură, emise periodic de către edituri.

Pentru a elabora teza de licență, studenților li se recomandă să utilizeze de asemenea următoarele documente:

- legislația Republicii Moldova cu privire la reglementarea activității de antreprenoriat și problemelor financiare și economice;
- decretele Președintelui Republicii Moldova cu referire la tema cercetată;
- hotărârile organelor executive ale autorităților publice cu privire la aceste aspecte;
- materialele normative și metodice ale Ministerului Economiei și Comerțului, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Băncii Naționale a Moldovei, Comisiei Naționale a Pietei Financiare, Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și altor agenții cu privire la aceleași aspecte.

Toate materialele enumerate se publică în limba de stat și în limba rusă în publicația specială de stat „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

La elaborarea tezei de licență trebuie să fie utilizate monografiile, manuale, ghiduri, articole publicate în reviste naționale (de exemplu, „Contabilitate și Audit”, „Bănci și Finanțe. Profit”, „Economie și Sociologie” și altele), precum și din reviste străine. Materialele utile pot fi, de asemenea, găsite în articole pe teme economice publicate în ziarul «Экономическое обозрение», «Коммерсант Молдовы» etc.

În afară de aceste surse literare pot fi utilizate colecții de lucrări științifice, colecții de articole și materiale de la conferințele științifice ale Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți, Universității de Stat din Moldova, Academiei de Studii Economice din Moldova și altor universități din țara noastră și din străinătate.

La selectarea literaturii studentul trebuie să se conducă de regulile și metodele expuse în manualul „Metodologia cercetărilor științifice în economie” [7, pp. 102 – 114].

Consolidarea legăturii dintre predarea disciplinelor economice și activitatea economică, elaborarea tezilor de licență pe baza materialului practic este una dintre cele mai importante sarcini ale instruirii universitare și pregătirii specialiștilor-finansiști cu o calificare înaltă.

Eficiența activității de colectare a materialului practic pentru teza de licență depinde de faptul - cât de clar studentul își reprezintă direcția și materialele necesare pentru elaborarea lucrării.

Principalele materiale practice din domeniu, necesare pentru a efectua teza de licență, sunt următoarele documente:

- documentele de constituire și statutul întreprinderii sau organizației investigate (copie);
- rapoartele financiare ale întreprinderii sau organizației investigate (copii);
- rapoartele statistice privind volumul și cheltuielile de producție și de circulație, construcțiilor capitale, bază logistică, activele fixe etc.;

- business planurile și planurile interne de lucru ale entității economice sau organizației;
- procesele verbale ale adunărilor generale ale acționarilor, rapoartele de audit, procesele verbale ale reviziilor contabile;
- alte materiale referitoare la subiectul lucrării date.

Colectarea, prelucrarea și sistematizarea materialului teoretic și practic pentru teza de licență se face în modul descris mai detaliat în manualul „Metodologia cercetărilor științifice în economie” [vezi 7, pp. 114 – 122].

7. Structura tezei de licență

Teza de licență trebuie să cuprindă următoarele părți:

1. Pagina de titlu (vezi anexa 4 și 5);
2. Cuprins;
3. Conținutul tezei, care, la rândul său, include următoarele părți:
 - introducerea;
 - partea principală (care include 3 capitole);
 - concluzii și recomandări;
4. Referințe bibliografice
5. Anexe.

Volumul tezei de licență la specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci” variază de la 40 la 45 de pagini dactilografiate pe foi A4 [6, p. 15]. Textul lucrării trebuie să includă capitole separate, divizate în paragrafe. Conținutul capitolelor și paragrafelor trebuie să corespundă planului tezei de licență.

Teza de licență la specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci” conține următoarele elemente structurale și volumul lor de pagini:

Denumirea elementelor structurale ale tezei de licență	Volum, pagini
Pagina de titlu (cu adnotare în română și rusă/engleză/franceză)	2
Cuprins	1
Introducere	2
1. Titlul capitolului întâi (<i>problemele teoretice ale cercetărilor în domeniul tezei de licență</i>)	11 - 13
1.1. Titlul paragrafului	
1.2. Titlul paragrafului	
2. Titlul capitolului doi (<i>analiza economico-financiară a întreprinderii sau instituției financiare investigate</i>)	11 - 12
2.1. Titlul paragrafului	
2.2. Titlul paragrafului	

3. Titlul capitolului trei (<i>conținutul aplicativ, rezultate cercetări, studii de caz etc.</i>)	10 - 12
3.1. Titlul paragrafului	
3.2. Titlul paragrafului	
Concluzii și recomandări	2 - 3
Referințe bibliografice	1
Total pagini	40 – 45
Anexe	nu se limitează, dar în volum rezonabil

Pagina de titlu va conține următoarele informații:

- numele universității, facultății și catedrei;
- titlul tezei;
- nivelul de susținere a tezei de licență;
- numele candidatului;
- numele și titlul conducătorului științific;
- anul realizării [6, p. 10].

Nota: Pe verso teza va fi semnată de conducătorul științific, aprobată la ședința Catedrei de profil (semnătura șefului catedrei).

Cuprinsul va conține listarea introducerii, denumirea capitolelor, paragrafelor, referințelor bibliografice și anexelor, cu indicarea paginajului corespunzătoare din text.

Referințele bibliografice și citările în text vor fi redactate în baza *Standardului SM ISO 690:2012*.

Se recomandă pentru utilizare exemple și modele de prezentare a referințelor bibliografice prezentate în *Regulile pentru prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare: Ghid practic* [online]. Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alecă Russo” din Bălți. Alcăt. Ana NAGHERNEAC. Bălți, 2012. 47 p. [citat 07.12.2015]. Disponibil: http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bsu/reguli_referinte.pdf

Anexele pot conține scalele/probele utilizate, ilustrații suplimentare, prelucrări preliminare (dacă este cazul), alte materiale relevante pentru studiul întreprins [6, p. 11].

În teza de licență pe specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci” în anexe trebuie să fie incluse copiile rapoartelor financiare cel puțin pe ultimii 3 ani, copiile altor documente financiare sau documente ale întreprinderii (băncii) pe care se bazează teza de licență.

În anexe pot fi incluse și alte materiale auxiliare: tabele de calcul, instrucțiuni, norme și normative de consum a materiilor prime sau materialelor, alte informații care se utilizează în teza de licență.

Anexele la teza de licență se plasează pe foi separate, iar pe o pagină se admite prezența doar unei anexe care posedă denumire și număr, ce se indică în colțul drept de sus. De exemplu: *Anexa 1*.

8. Conținutul tezei de licență

Teza de licență trebuie să conțină o organizare logică în compartimente, care să prezinte următoarele aspecte:

1. Introducere;
2. Cadrul teoretic al problemei studiate (capitolul 1);
3. Fundamentarea metodologică a cercetării, bazată pe analiza experienței în domeniu (capitolul 2);
4. Cadrul practic/aplicativ al problemei studiate - rezultatele cercetării și interpretarea acestora (capitolul 3);
5. Concluzii, recomandări și aplicațiile cercetării în practică (concluzii și recomandări) [6, p. 11].

Introducerea la teza de licență va fi redactată într-un volum de 2 pagini, astfel încât să devină un argument puternic al cercetării realizate. Se va prezenta sintetic situația cercetărilor relaționate cu subiectul ales, motivația alegerii temei, indicând domeniile care nu au fost explorate sau care solicită investigații suplimentare și reconsiderări. Introducerea va insera:

- actualitatea cercetării;
- problema investigației;
- scopul cercetării;
- obiectivele investigației;
- ipotezele cercetării: modelul ipotetic al investigației, formulat în fraze testabile empiric, care reflectă cunoașterea problemei la nivel teoretic și raportul cu propriile observații. Urmează să reflecte anumite relații dintre cauză și efect;
- baza conceptuală a cercetării;
- metode, procedee și tehnici de cercetare;
- *importanța lucrării*, ce reprezintă contribuții personale ale autorului în elucidarea problemei propuse pentru studiu;
- *termeni-cheie*) [6, p. 12].

La introducerea, de asemenea, poate fi indicată caracteristica succintă a entității economice (băncii) pe materialele căreia se elaborează teza de licență.

Partea principală a tezei de licență la specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci” constă din trei capitole, fiecare capitol trebuie să includă cel puțin 2 paragrafe. Volumul aproximativ al părții principale constituie cca 32 – 37 de pagini format A4.

În primul capitol se reflectă principalele probleme teoretice, care urmează a fi cercetate în teza de licență. Cercetările se realizează cu utilizarea celor mai noi și mai actuale surse literare care abordează subiectele cheie ale temei. Aici urmează a fi menționate și cercetările realizate anterior referitoare la problematica investigată cu indicarea autorilor acestor publicații.

Volumului capitolului 1 va include 11 -13 pagini. Studenții trebuie să țină cont de faptul că în primul capitol se va reflecta esența celor mai importante probleme cercetate și se va fixa nu doar nivelul cunoștințelor prezentate, dar și propria opinie în domeniul investigat. În acest capitol o importanță semnificativă are tratarea corectă a termenilor economici, exactitatea lor și conceptualitatea științifică. Noțiunile științifice și financiare utilizate trebuie să fie cu conotație științifică sau să fie indicate trimiterile la sursele bibliografice. Cerințe similare se referă și la formulele de calcul, excepție fiind doar noțiunile și calculele noi introduse de autor.

De regulă, capitolul 1 al tezei este elaborat de către student până la începerea practicii de licență.

Capitolul doi al tezei de licență la specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci”, este unul analitic și poate include cercetarea și prezentarea următoarelor întrebări:

1. O prezentare mai amplă (decât în introducere) a caracteristicilor activității economico-financiare a obiectului cercetat cu evaluarea situației financiare, stabilității financiare, solvabilității, credibilității, lichidității și perspectivei viitoare de dezvoltare;

2. Selectarea și argumentarea metodelor de cercetare și efectuarea investigațiilor cu utilizarea metodelor diagnosticului financiar și analizei economico-financiare a subiectului cercetat;

3. Analiza informației economico-financiare colectate pe parcursul practicii de specializare și de licență cu privire la activitatea entității economice (băncii), efectuarea calculelor necesare, sumarea rezultatelor obținute și formularea unor concluzii argumentate.

Acest lucru este realizat de student în baza datelor rapoartelor financiare pentru ultimii ani de activitate a entității economice (băncii), dar nu mai puțin de 3 ani.

În afară de aceasta, pentru perioada investigată, studentul trebuie să cerceteze materialele auditului sau procesele verbale întocmite după realizarea inventarierii și alte materiale și informații, care pot elucida problema investigată.

Conținutul capitolului practic al tezei de licență trebuie să includă diverse grafice, diagrame, tabele, scheme etc., care pot fi incluse nemijlocit în textul tezei (vezi anexele 6 - 10). Conform practicii generale, la anexe sunt atribuite tabelele, graficele, schemele etc., care au un volum mai mare de o pagină și materialele ce poartă caracter auxiliar.

Aranjarea materialului ilustrativ se face în conformitate cu standardele și regulile actuale, menționate mai detaliat în manualul „Metodologia cercetărilor științifice în economie” [vezi 7, – pp. 146 – 160].

Pentru cercetarea mai amănunțită a unor probleme separate, care nu sunt reflectate în rapoartele financiare, studentul poate organiza de comun acord cu conducerea întreprinderii sau băncii, unde el promovează practica de licență, diverse anchete sau chestionare ale specialiștilor.

Volumului capitolului 2 trebuie să alcătuiască 11 -12 pagini.

Capitolul trei al tezei de licență la specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci” trebuie să poarte doar caracter practic. În acest capitol, studentul trebuie să identifice și să expună modalitățile de soluționare a problemei investigate, să determine căile de sporire a efectului economic și a rentabilității întreprinderii (băncii), spre exemplu: creșterea indicatorilor de profitabilitate, majorarea indicatorilor de rentabilitate, diminuarea cheltuielilor de producție, consolidarea situației financiare, solvabilității, credibilității, lichidității ș.a.

Cu alte cuvinte, al treilea capitol al tezei de licență poartă caracter aplicativ și reprezintă rezultatul practic al cercetărilor efectuate. În acest capitol trebuie să fie incluse recomandările și măsurile practice concrete, care au ca scop alegerea posibilităților reale de sanare a finanțelor entităților economice sau a băncii, îmbunătățirea sau stabilizarea pozițiilor, utilizarea rezervelor disponibile.

Fiecare decizie trebuie să fie argumentată de pe poziția utilității economico-financiare și evaluarea perspectivelor de utilizare a inovațiilor în situații reale. Recomandările propuse de student pentru a îmbunătăți situația economico-financiară a obiectului cercetat trebuie să fie realiste, susținute de fezabilitatea financiară și economică a deciziilor și de calcule relevante asupra impactului economic și rentabilității.

După cum se știe, esența rentabilității măsurilor recomandate constă în determinarea corelației dintre efectul pozitiv așteptat și cheltuielile pentru atingerea lui. Volumul aproximativ al capitolului 3 trebuie să cuprindă cca 10 -12 pagini.

La compartimentul tezei Concluzii și recomandări sunt prezentate concluziile teoretice, practice și recomandările, care rezultă în urma investigației. Ele trebuie să reiasă din conținutul tezei de licență, să fie clare, oferind o prezentare integră, relevantă, importantă și eficientă a elaborărilor realizate de student.

Aici studentul trebuie să menționeze dacă a îndeplinit obiectivele principale și sarcinile cercetării, să evalueze semnificația practică a studiului în ansamblu.

În procesul de argumentare a economiei cheltuielilor legate de materiale, forță de muncă și resurse financiare, se identifică potențialul

component al efectului și se calculează mărimea mijloacelor economisite prin implementarea fiecăruia dintre aceste componente.

Volumul concluziilor și recomandărilor include 2 – 3 pagini, format A4.

Una dintre cerințele fundamentale față de teza de licență constă în prezentarea clară și logică a materialului.

Înainte de a scrie fiecare capitol și subcapitol, studentul trebuie să identifice scopul concret ce urmează a fi atins. Autorul trebuie să urmărească pe tot parcursul scrierii tezei de licență ca materialul expus să corespundă scopului și titlului subcapitolului.

9. Perfectarea tezei de licență

9.1. Ordinea de prezentare a materialului textual

Perfectarea tezei de licență trebuie să corespundă cu cerințele înaintate față de lucrările științifice, standardele naționale și tradițiile învățământului superior.

Textul tezei de licență trebuie adus în conformitate cu regulile existente referitor la perfectarea materialelor publicate și ținându-se cont de exigențele stilistice, care sunt prezentate în „Recomandări de realizare a tezei de licență și de master”, aprobată în ședința Senatului USARB din 9 decembrie 2015, proces-verbal nr. 4, și anume:

„Lucrarea va fi editată cu utilizarea surselor informaționale și a mijloacelor tehnice (computer) și tipărită la imprimantă laser, într-o formă care *trebuie să respecte următorul set de criterii*:

1. Formatul de pagină: A4;
2. Parametrii paginii: 25 mm - stânga, 20 mm – sus, 20 mm – jos, 15 mm – dreapta;
3. Tipul fontului: Times New Roman, conform regulilor de redactare în limba, în care este scrisă teza;
4. Mărimea fontului: 12;
5. Spațiere: 1,5 spații;
6. Numerotare pagini: jos, la mijlocul paginii;
7. Titlurile capitolelor, cu majuscule, bold, pe pagină nouă;
8. Titlurile paragrafelor la o linie distanță, cu litere bold.

Teza va fi scrisă în stil impersonal, fără a utiliza persoana I-a. Se va utiliza un limbaj simplu și clar. Informațiile vor fi comunicate într-o manieră directă și inteligibilă, cu o structurare logică și coerentă.

Se va acorda atenție eliminării greșelilor *gramaticale și de editare*” [6, p. 13].

Este nevoie de ținut cont și de faptul că există cerințe universale, specifice lumii academice, care de asemenea, urmează a fi respectate.

Astfel, pentru evidențierea în text a unor fraze individuale, cuvinte, numere este nevoie de a evita utilizarea altor tipuri și dimensiuni de fonturi sau evidențierea cu caractere aldine sau subliniate. Se recomandă utilizarea fontului cursiv într-o manieră moderată.

Numerotarea paginilor se face cu cifre arabe. Se numerotează toate paginile tezei de licență, începând cu foaia de titlu, doar că pe foaia de titlu numerotarea nu se indică.

Textul lucrării trebuie să fie imprimat cu atenție, fără corectări, ștersături, folosind o terminologie științifică, economică și financiară. Fiecare foaie se va tipări pe ambele părți.

Fiecare parte componentă a tezei de licență – cuprins, introducere, capitolele părții principale, concluziile și recomandările, referințele bibliografice – trebuie se înceapă pe o pagină nouă din dreapta (inclusiv și în cazurile, când pagina precedentă din stânga este liberă).

Toate capitolele și subcapitolele din interiorul capitolului trebuie să aibă titlu și să fie numerotate. Este necesar de a ține cont de faptul că în interiorul antetului este interzisă împărțirea pe silabe a cuvintelor. La sfârșitul titlului, precum și la denumirea tabelului și a figurii nu se pune punct.

Așa cum am menționat mai sus, în interiorul capitolului după fiecare subcapitol se lasă 2 rânduri libere. Pe aceeași pagină, vom începe subcapitolul următor. Între titlul și textul fiecărui subcapitol se lasă un rând liber.

Nu este permisă amplasarea titlului subcapitolului la sfârșitul unei pagini iar începutul lui - pe o altă pagină. În astfel de cazuri, titlul trebuie transferat pe pagina următoare.

Numerotarea capitolelor și subcapitolelor se indică numai cu cifre arabe. Subcapitolele se numerotează în ordine consecutivă în cadrul capitolului. Se indică numărul capitolului, apoi numărul subcapitolului în cadrul capitolului. De exemplu, al doilea subcapitol din al treilea capitol se indică 3.2. Cuvintele „Capitol” și „Subcapitol” în denumirea titlului nu se scriu.

De remarcat încă o dată faptul că, la expunerea opiniei sau poziției proprii cu privire la anumite aspecte se folosește persoana întâia plural. De exemplu: „după părerea noastră”, „în viziunea noastră”, „analiza noastră”, „noi propunem” etc.

Mai multe informații privind modul de prezentare a materialului textual și digital sunt expuse în manualul „Metodologia cercetărilor științifice în economie” [vezi 7, pp. 141-147].

9.2. Tabelele în teza de licență

Reguli generale de prezentare a ilustrațiilor

În lucrările științifice pe probleme economico-financiare deseori apare necesitatea utilizării datelor numerice sub formă de tabele sau cifre însoțite de cuvinte.

Înscrisura informației în formă de cifre însoțite de cuvinte este o combinație de semne ale domeniului de știință concretă (în cazul nostru - financiare) și limbajului natural.

Atunci când avem de prezentat o mulțime de date numerice sau când apare necesitatea de a le compara sau contrapune între ele, atunci recurgem la așa o formă de expunere a cifrelor, cum sunt *tabelele*.

Tabelul este o modalitate de prezentare a informațiilor, în care materialul numeric sau textual este grupat în coloane, delimitate una de alta prin linii verticale și orizontale.

După conținut, tabelele sunt împărțite în tabele analitice și informative.

Tabelele analitice oglindesc rezultatul căpătat în urma prelucrării și analizei indicatorilor numerici.

Ca regulă, după asemenea tabele în textul lucrării științifice se includ date analitice generalizate, cu rol de cunoștințe noi. Expunerea unei astfel de analize începe cu cuvintele: „Datele din tabel ne permit să tragem concluzia că...”, „Tabelul arată că...” etc.

Deseori aceste tabele ne permit să vedem unele tendințe ascunse după paravanul rapoartelor statistice oficiale, sau să elucidăm și să formulăm legități și interferențe ale proceselor și fenomenelor din sfera economiei.

În *tabelele informative* sunt plasate, de regulă, date statistice brute, necesare doar pentru informații și constatări.

Informațiile numerice, prezentate sub formă de tabel, trebuie să fie compacte, iar tabelele - să fie de o formă structurală unică în întreaga lucrare științifică.

De obicei, tabelul este compus din următoarele elemente: numărul de ordine și denumirea temei, titlul comun al coloanelor (antetul), coloane orizontale și verticale (partea principală), coloane verticale cu date numerice.

De regulă, toate tabelele prezentate într-un document științific trebuie să fie numerotate. Sunt două moduri de numerotare a tabelelor. Primul: numărul tabelului e plasat sus în colțul din dreapta, deasupra titlului tabelului. Al doilea: numărul tabelului e plasat nemijlocit înaintea titlului său. De reținut că în ambele cazuri cuvântul „Tabel” este scris fără abrevieri.

De subliniat că într-o lucrare de cercetare poate fi utilizată doar o singură metodă din cele două menționate. Nu se admite utilizarea concomitentă într-o lucrare a ambelor moduri de numerotare a tabelelor.

Titlul tematic al tabelului se plasează la mijlocul paginii și se scrie cu majusculă, fără a pune punct la sfârșit.

Trebuie să evităm transferul tabelului pe altă pagină, și acest lucru este ușor dacă folosim toate posibilitățile calculatorului. Dacă transferul este inevitabil (de exemplu, sunt mai multe pagini), apoi pe pagina următoare se repetă antetul tabelului, iar de asupra lui se scrie „Continuarea tabelului...”. Dacă antetul este voluminos, se poate să nu-l repetăm, dar în acest caz coloanțele orizontale trebuie să fie numerotate și pe pagina următoare numerotarea continuă. Titlul tabelului nu se repetă. Toate rezultatele prezentate în tabele trebuie să fie fiabile, omogene și comparabile, fiind grupate pe baza dovezilor substanțiale.

Tabelele și figurile (inclusiv scheme, grafice, diagrame), care ocupă mai puțin de o pagină și sunt direct legate de conținutul tezei de licență sunt prezentate după prima menționare a acestora în textul lucrării. Dar tabelele și figurile, care ocupă o pagină completă sau mai multe, trebuie să fie transferate în anexe.

Toate tabelele și figurile incluse în text și în anexe trebuie să fie clare și precise, în conformitate cu cerințele regulamentului în vigoare.

Toate datele din tabele trebuie să fie veridice, uniforme și comparabile, grupate în funcție de caracteristicile comune. În tabel trebuie să fie prezentate unitățile de măsură. Modelul de formare a tabelului este prezentat în anexa 7.

De remarcat că unele materiale numerice sunt mai elocvente nemijlocit în context. Deaceia, înainte de a construi un tabel, trebuie să chibzuim dacă ar fi mai rațional să prezentăm cifrele într-o formă de text obișnuit.

Recurgem la ilustrarea tezei de licență numai în cazurile când această necesitate reiese din specificul materialului științific prezentat. În procesul elaborării tezei de licență în domeniul economico - financiar autorul nicidecum nu poate evita prezentarea materialului ilustrativ.

Ilustrarea lucrărilor științifice se face pe baza planului tematic general, care ajută să se evite ilustrațiile de prisos, de exemplu, ilustrațiile asociate cu detalii minore din text, sau să nu scăpați din vedere ilustrațiile pe problemele majore. Fiecare ilustrație trebuie să corespundă unuia din materialele textului, iar textul trebuie să corespundă ilustrațiilor.

Toate ilustrațiile lucrării științifice trebuie să fie numerotate. De obicei se folosește numerotarea transversală în ordine crescătoare, adică numerotare ce trece prin toată lucrarea. Dacă avem o singură ilustrație, ea nu se numerotează.

În textul lucrării se introduc trimiteri (note) la ilustrații, care conțin numerele ilustrațiilor din lucrarea științifică. În porțiunea de text, în care este o explicație legată de ilustrație, sau când e nevoie să atenționăm cititorul

asupra ei, de obicei se face o trimitere în paranteze rotunde „(fig. 3.2)”, sau în formă de expresie: „... cum observăm în fig. 3.2”.

Fiecare ilustrație trebuie să fie însoțită de un titlu explicativ, situat dedesubt și corespunzător textului de bază, precum și însăși ilustrației.

Titlul sub ilustrație are trei elemente principale:

- denumirea subiectului grafic, exprimat de obicei prin cuvântul prescurtat „Fig.” (figură);
- numărul de ordine al ilustrației, fără cuvântul prescurtat „nr.”, prin cifre arabe;
- titlul tematic, care conține caracteristica obiectului ilustrat în forma cea mai concisă.

Cerința principală înaintată față de ilustrații este veridicitatea științifică și tehnică suficientă a imaginii ilustrative. Dacă în lucrările umanitare ilustrațiile nu sunt un element necesar, lucrările din domeniul economiei, în unele cazuri, sunt imposibile fără a ilustra textul cu diagrame, scheme, grafice sau fotografii.

Schema este o imagine, reprezentată prin intermediul unor simboluri fără respectarea scării, care exprimă ideea de bază a unui proces, și arată relația dintre elementele lor principale.

În scheme se respectă grosimea liniilor formelor geometrice desenate și grosimea liniilor ce indică relațiile dintre ele. Cerințele de bază pentru construcția schemei sunt: prezentarea simplă și clară a proceselor și relațiilor, utilizarea limbajului concis.

În lucrările de cercetare din domeniul economiei schemele interacțiunii dintre diferite sisteme, succesiunii de executare a anumitor procese și activități, schemele structurii de conducere, precum și alte fenomene sunt reprezentate ca dreptunghiuri cu linii de legătură simple.

Astfel de scheme sunt frecvent numite *organigrame* sau *diagrame în bloc*. Acestea sunt utilizate pentru a facilita perceperea fenomenelor descrise și proceselor care au loc în ordine strictă, sau având o structură ramificată și o interacțiune complexă a elementelor structurii.

Schemele și organigrame, precum și alte tipuri de ilustrații sunt prezentate în lucrări științifice în formă de figuri, fiecare având un titlu și un număr. Titlul tematic trebuie să fie cât mai precis și simplu. Numărul figurii (schemei) și titlul lui va fi plasat în partea de jos, sub imagine (vezi anexele 6 - 10).

Diagrama este o modalitate de reprezentare grafică a dependenței dintre valorile, care caracterizează procesele economice. Diagramele sunt utilizate pentru ilustrarea expresivă și analiza datelor multiple. În funcție de forma de construcție a diagramelor, distingem diagrame plane, liniare și volumetrice.

În tezele de licență cele mai utilizate sunt diagramele liniare, iar din cele plane – diagramele - histograme și diagramele-plăcintă în formă de cerc (în

engleză – „pie”). În ultimul timp, odată cu posibilitatea de a construi cu ușurință diagrame la calculator, sunt utilizate pe scară largă diagramele tridimensionale sau volumetrice.

Pentru a construi diagrama liniară, recurgem la câmpul de coordonate. Pe axa abscisă se fixează indicii de timp sau factoriali (independenți) la scara acceptată, pe axa ordonatei - indicatorii la momentul dat sau dimensiunea indicelui variabil independent. Nodurile se conectează prin segmente de ordonate, căpătînd astfel o linie frîntă.

Avantajul diagramei liniare constă în posibilitatea aplicării concomitente a unei serii de indicatori, evidențiați prin linii de culori diferite, sau prin linii de configurații diferite (linii groase, subțiri, punctate etc.).

Pe diagrama - histogramă indicii sunt desenați în formă de dreptunghiuri de lățime egală, poziționați vertical sau, rareori, orizontal. Înălțimea (lungimea) dreptunghiurilor trebuie să fie proporțională cu valorile reprezentate.

Diferența dintre cele două tipuri de histograme constă în faptul că pentru datele cantitative sunt trecute pe ordonată frecvențele grupate, în timp ce pentru datele calitative frecvențele sunt specificate paralel cu abscisa.

O *diagramă-plăcintă* reprezintă un cerc împărțit în sectoare, care sunt proporționale cu valorile părților afișate ale obiectului sau fenomenului.

Diagramele-plăcintă se folosesc pentru cercetări și prezentări ilustrative a schimbărilor structurale ale proceselor economice.

Rezultatele obținute în teza de licență în urma prelucrării datelor numerice pot fi reprezentate în formă de *grafice*, care sunt niște imagini convenționale ale valorilor și relațiilor prin figuri geometrice, puncte sau linii. Graficele sunt folosite nu numai pentru analiză, dar, de asemenea, și pentru a intensifica caracterul ilustrativ al materialului.

Afară de figurile geometrice, graficul trebuie să conțină și elemente suplimentare:

- titlul general;
- explicații verbale ale simbolurilor și sensului unor elemente ale imaginii grafice;
- axa de coordonate, scara cu dimensiuni și grila numerică;
- date numerice, care completează și precizează valoarea indicilor, afișați în grafic.

Când se constăuiește graficul, axele abscise și ordonate sunt trasate prin linii, iar la capetele axelor de coordonate se pun săgeți. În unele cazuri, graficul are și o grilă de coordonate, care corespunde scării axelor abscisă și ordonată. Uneori, în loc de grilă, de-a lungul axelor de scară se trasează liniuțe scurte pentru indicarea scării.

Valorile numerice ale scării de pe axa ordonatei se înscriu în afara graficului - sau mai precis - sub axa abscisei și la stânga axei ordonatei. Trebuie să evităm valori fracționare.

Pe axele de coordonate trebuie să fie înscrise simbolurile și dimensiunile variabile în unitățile de măsură adoptate.

În grafic se înscriu numai simbolurile convenționale adoptate, pe care le folosim în text. Inscripțiile referitoare la curbe și puncte se permit numai în cazurile în care acestea sunt puține și concise.

Inscripțiile din mai multe cuvinte se înlocuiesc prin cifre și se descifrează în legendă. Dacă inscripțiile nu pot fi înlocuite prin simboluri, atunci ele se înscriu la mijlocul axei de jos în sus.

La fel procedăm cu inscripțiile și dimensiunile complexe, care nu se potrivesc în linia de valori numerice ale axelor de coordonate.

În cazul în care curba prezentată în grafic ocupă un spațiu mic, putem să nu începem de la zero diviziunile numerice pe axele de coordonate, ci de la limitele în care examinăm această dependență funcțională.

Modelul de prezentare a graficelor în cadrul tezei de licență vezi în anexa 8.

Materialele ilustrative, transferate în anexe trebuie să aibă un titlu independent și numerotate consecutiv. Fiecare anexă trebuie să fie prezentată pe o pagină nouă, unde în colțul din dreapta sus este scris cuvântul „Anexa” și se indică numerotarea.

9.3. Formulele în textul tezei de licență

Având în vedere că textele lucrărilor științifice referitoare la studiile economice conțin de multe ori diferite formule și ecuații matematice, autorii trebuie să țină cont de faptul că există anumite cerințe și norme editoriale de scriere a formulelor matematice. Aceste norme sunt de ordin tehnic și ortografic. Vom indica cele mai importante. Să începem cu aranjamentul formulelor în textul lucrării științifice.

Formulele care conțin semne de adunare, de înmulțire, de împărțire, de scădere, de integrare se scriu, de obicei, pe o linie separată, din alineat. Pentru economisirea spațiului, putem amplasa pe o linie câteva formule scurte de același tip, și nu una deasupra celeilalte.

În ceea ce privește formulele mici și simple, care nu au valoare independentă, acestea sunt de obicei plasate în interiorul liniilor de text.

Numerotarea formulelor necesită de asemenea cunoașterea unor caracteristici ale designului. Este obligatoriu să fie numerotate formulele, la care în text se fac referințe. De obicei, formulele, la care nu se fac referințe în text, nu sunt numerotate.

Formulele sunt numerotate cu cifre arabe în paranteze rotunde, la marginea din dreapta a paginii, pe aceeași linie, unde este amplasată formula.

Dacă numărul formulei nu se încadrează în rândul ei, atunci el se scrie pe linia următoare mai jos. În acest caz, locul numărului formulei este la sfârșitul liniei.

Locul numărului formulei din ramă este în afara ramei, la marginea din dreapta, în drept cu rândul principal al formulei.

Formula-fracțiune este plasată la mijlocul liniei orizontale principale a formulei la capătul rândului.

Formulele mici, care alcătuiesc un singur grup și sunt plasate pe o linie, sunt numerotate sub aceeași cifră.

Numerotarea transversală a formulelor e folosită în studii relativ mici, care conțin puține formule importante. Același fel de numerotare poate fi aplicat și în lucrările voluminoase, dacă numărul de formule nu este prea mare, iar în capitolele următoare nu sunt referiri la formulele din capitolele precedente.

Să examinăm modul de amplasare a trimiterilor (notelor) la numerele formulelor din text. Când facem o trimitere la orice formulă, numărul ei capătă exact aceeași formă grafică, ca și numărul amplasat după ea, adică o scriem cu cifre arabe în paranteze rotunde. De exemplu: „în formula (2.7)...”; „din ecuația Fisher (3.1) reiese că...”.

În cazul în care trimiterea la numărul formulei se află în interiorul expresiei luate între paranteze rotunde, se recomandă să le înlocuim cu paranteze pătrate. De exemplu: „folosind această formulă pentru calcularea valorii actualizate nete [vezi formula (4.3)], primim...”.

Toate semnele și simbolurile, indicate în formule, trebuie să fie descifrate. Explicarea simbolurilor și coeficienților numerici trebuie scrise imediat sub formulă în aceeași ordine, în care ele apar în ea. Prima explicație trebuie să înceapă cu cuvântul „unde” fără două puncte. De exemplu, formula

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+i)^t}, \quad (1.5)$$

unde NPV este valoarea netă actuală (*engl.* - net present value); B_t este profitul câpătat de la proiect în anul t ; C_t sunt cheltuielile în anul t ; i este rata decontării; n este numărul de ani din ciclul de viață al proiectului.

Semnele de punctuație din textul cu formule sunt de asemenea importante. Regula generală este următoarea: formula se include în propoziție ca membru cu drepturi egale. Deaceia, la sfârșitul formulelor și în textul din fața lor semnele de punctuație se pun în conformitate cu normele de punctuație [7, pp. 150-152].

10. Elaborarea concluziilor și recomandărilor

Elaborarea concluziilor și recomandărilor este o parte importantă a tezei de licență. După conținutul lor putem judeca despre importanța științifică și practică a rezultatelor cercetărilor, precum și despre nivelul pregătirii profesionale și capacității autorului de a rezolva în practică probleme financiare, economice și de producție ale agenților economici investigați.

Pe baza analizei economico-financiare studentul trebuie să formuleze concluzii reieșite din rezultatele cercetărilor sale și să elaboreze recomandări și propuneri de perfecționare a activității economico-financiare a întreprinderii sau băncii, optimizare a structurii managementului și contabilității, reducere a cheltielilor de producție, creștere a productivității, perfecționare a planificării interne a întreprinderii și de marketing, precum și altor domenii.

Recomandările (propunerile) trebuie să fie complexe, să țină cont de obiectivele strategice ale întreprinderii sau băncii și să fie îndreptate spre gasirea unor modalități pentru a le realiza.

Obiectivele strategice prioritare ale întreprinderii în perioada economiei de tranziție sunt, după cum urmează:

- asigurarea atractivității financiare a întreprinderii sau băncii;
- optimizarea structurii de capital a întreprinderii;
- asigurarea viabilității financiare a întreprinderii sau băncii;
- asigurarea activității profitabile (rentabile) a întreprinderii;
- distribuirea și gestionarea optimă a profitului;
- optimizarea cheltuielilor de producție;
- utilizarea mecanismelor de piață pentru gestionarea întreprinderii, asigurarea autofinanțării durabile;
- transparența în relațiile financiare și economice în raport cu forța de muncă, furnizori și clienți.

Fiecare propunere trebuie să fie abordată prin prizma rezultatelor activității economico-financiare a întreprinderii sau băncii și a legislației Republicii Moldova. Propunerile și recomandări ilegale, prezentate în teza de licență, nu vor fi susținute de catedra de profil și Comisia pentru examenul de licență.

Vor fi atestate ca incorecte astfel de propuneri, cum ar fi: „a scuti de impozitul pe venit sau de impozitul imobiliar din cauza că întreprinderea este neprofitabilă”. Studentul trebuie să găsească modalități de a reduce impozitele întreprinderii numai prin mijloace absolut legale.

Propunerile de îmbunătățire a stării financiare a entității economice pot fi direcționate spre prevenirea rezultatelor negative ale activității economice și financiare a întreprinderii sau băncii, precum și identificarea rezervelor interne.

Sunt oportune recomandările (proponerile) de îmbunătățire a managementului întreprinderii sau băncii, cercetărilor de marketing și planificării. În special, propunerile de perfecționare a managementului pot include optimizarea structurii de administrare, metodelor și tehnicii de management, motivării în rezolvarea problemelor de management, care apar la întreprinderea cercetată.

În teza de licență recomandările trebuie să fie argumentate atât din punct de vedere teoretic, precum și prin calcule economice corespunzătoare. De exemplu, argumentând necesitatea cantității optime de mijloace bănești, se calculează suma necesară pentru crearea stocurilor de producție, stocurilor de mărfuri nefinisate și finisate în depozite. Aici pot fi utilizate astfel de metode, cum ar fi metoda analitică, metoda coeficienților sau calculului direct.

Recomandările (proponerile) privind creșterea profitului trebuie să fie, de asemenea, argumentate prin calculele economice. În special, trebuie să fie evidențiate sursele, din care întreprinderea primește profitul, precum și să se precizeze factorii interni, care influențează asupra formării profitului.

În primul rând, se indică principalele surse de venituri și profituri. Argumentele nu trebuie să contrazică legislația în vigoare.

Rezumând recomandările, de remarcat faptul că toate concluziile și recomandările formulate de către autorul tezei de licență, trebuie să decurgă logic din cercetările efectuate și să fie realiste.

11. Procedura susținerii publice a tezei de licență

În termenele indicate în calendarul academic al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți și conform orarului elaborat de Catedra de științe economice, studentul prezintă teza de licență la specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci”, finisată în proporție de minimum 80% pentru susținere prealabilă.

Dacă proiectul tezei prezentat de student la susținerea prealabilă corespunde rigorilor, Catedra de științe economice recomandă și admite studentul la susținerea publică, ținând cont de obiecțiile și recomandările specialiștilor în domeniul specialității.

Procedura de susținere publică a tezei de licență este elaborată în conformitate cu Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014, Planul-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat), aprobat prin ordinul Ministrului Educației nr. 1045 din 29.10.2015 și Regulamentului-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență, aprobat prin ordinul Ministrului Educației și Tineretului nr. 84 din 15.02.2008.

În conformitate cu aceste acte legislative-normative la susținerea tezei de licență se admit persoanele, care au absolvit cursul complet de studii în

ciclul I de învățământ universitar și au susținut cu succes toate examenele, prevăzute de planul de învățământ. Susținerea tezei de licență are loc la sedinșa deschisă (publică) a Comisiei pentru examenul de licență.

Pentru raportul tezei, concluziilor, recomandărilor și propunerilor principale cu privire la rezultatele cercetărilor efectuate, președintele Comisiei pentru examenul de licență oferă studentului aproximativ 10 - 15 minute. După raport studentul trebuie să răspundă la întrebările din partea membrilor Comisiei pentru examenul de licență pe marginea chestiunilor lucrării.

După prezentarea raportului urmează discuții referitor la teza prezentată prin înaintarea întrebărilor de către membrii Comisiei pentru examenul de licență. Timpul acordat activității date nu va depăși 5 minute. Răspunsurile la întrebări trebuie să fie succinte, clare și în conformitate cu întrebările formulate. În unele cazuri, pentru a răspunde la întrebări, cu acordul președintelui Comisiei pentru examenul de licență, studentul poate utiliza materialele expuse în teza de licență.

În timpul raportului și a răspunsurilor la întrebări studentul trebuie să fie în contact direct cu membrii Comisiei pentru examenul de licență [8, pp. 15-16].

Membrii Comisiei pentru examenul de licență evaluează teza de licență la o întrunire închisă. Comisia pentru examenul de licență ia în considerație conținutul tezei, calitatea calculelor financiare și economice, nivelul argumentării concluziilor și importanța practică a recomandărilor (propunerilor) autorului tezei de licență.

De asemenea, Comisia pentru examenul de licență ia în considerație conținutul raportului studentului și răspunsurile la întrebări, avizurile la teza de licență, nivelul de instruire teoretică, științifică și practică.

În cadrul rezultatelor finale de examinare a absolvenților, Comisia pentru examenul de licență a tezelor de licență adoptă decizia privind acordarea calificării conform specialității și a diplomei de Licențiat în economie.

Referințe bibliografice

1. Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2014, nr. 319-324.

2. *Plan-cadru pentru studii superioare* (ciclul I, ciclul II, studii integrate) ordinul Ministerului Educației nr. 455 din 3.06.2011[on-line] [citat 10.06.2015].

Disponibil:
<http://nou.edu.md/files/unordered/Ordinul%20nr%20455%20din%2003%20iunie%202011.pdf>.

3. *Regulament-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență*, (ordinul Ministrului Educației și Tineretului nr. 84 din 15.02.2008.) [on-line] [citat 10.06.2015]. Disponibil: <http://usm.md/universitate/informatii-publice>.

4. *Regulamentul de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite de Studiu* (ordinul Ministerului Educației nr. 726 din 20.09.2010) [on-line] [citat 10.06.2015]. Disponibil: <http://usm.md/universitate/informatii-publice>.

5. *Hotărârea Senatului Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți*, din 21.12.2011.

6. Recomandări de realizare a tezei de licență și de master, aprobate în ședința Senatului Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți din 9 decembrie 2015, proces-verbal nr. 4.

7. Balînschi, Andrei. *Metodologia cercetărilor științifice în economie*. Manual. - Bălți: Editura „MARKETING PLUS”, 2015. – 232 p. ISBN 978-9975-132-51-0.

8. Балынский, Андрей. *Методические указания по выполнению и защите лицензионных работ для студентов, обучающихся по специальности 364.1 – «Финансы и Банки»* (дневное и заочное обучение). Бельцы: Изд-во БГУ им. А. Руссо, - 2010. 60 с.

**Model cererii de alegere a temei tezei de licență
și conducătorului științific**

Șefului Catedrei de științe
economice

CERERE

Subsemnatul (a) _____
student (ă) la Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului,
specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci”, învățământ cu frecvență (la
zi/redușă), anul de studii ____, grupa _____, rog să mi se aprobe tema
tezei de licență _____

(semnătura studentului)

(data)

Se numește în calitate de conducător științific:

(semnătura conducător științific)

(data)

Rechizitele de contact ale studentului:

Tel. fix _____

Tel .mobil _____

Adresa e-mail: _____

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului
Catedra de științe economice

AVIZ
la teza de licență
a student(ului, ei), gr. _____,

(numele, prenumele)
pe tema

(în baza materialelor _____)

Specialitatea: 364.1 – „Finanțe și Bănci”

(Structura orientativă a avizului conducătorului științific la teza de licență)

1. Actualitatea temei.
2. Calitatea fundamentării științifice.
3. Realizarea obiectivelor propuse.
4. Calitatea/complexitatea metodologiei cercetării.
5. Relevanța practică a studiului efectuat.
6. Aprecierea atitudinii autorului față de cercetare.
7. Alte sugestii.

Se propune admiterea/respingerea tezei de licență pentru a fi prezentată în fața Comisiei de evaluare.

Conducătorul științific

(funcția, titlul științific), (numele, prenumele)

(semnătura)

(data)

APROB:
Şef Catedra de ştiinţe economice

” “ _____

Graficul calendaristic de executare a tezei de licenţă

Tema tezei de licenţă _____
confirmată prin ordinul rectorului USARB nr. ___ din „, „” _____ 201 ____.
Termenul limită de prezentare a tezei de licenţă la Catedra de ştiinţe economice „, „”
_____ 201 ____ . Studentul gr. _____
(numele, prenumele)

Conducătorul ştiinţific _____
(funcţia, titlul ştiinţific), (numele, prenumele)

Etapele executării tezei de licenţă

Etapele	Termenul de realizare	Viza de executare
1. Stabilirea temei; fixarea obiectivelor; selectarea surselor de informare		
2. Investigaţia cadrului teoretic al cercetării (teoria problemei); expunerea cadrului teoretic al cercetării; finisarea capitolului 1;		
3. Întocmirea problemei cercetării; stabilirea tipului de cercetare; elaborarea ipotezelor;		
4. Specificarea unităţilor (populaţiei) studiate; construcţia variabilelor (descrierea calitativă); cuantificarea (descrierea cantitativă);		
5. Alegerea metodelor de cercetare; stabilirea tehnicilor şi procedeele de lucru – în conformitate cu decizia despre caracterul lucrării: experiment de constatare, experiment formativ etc.;		
6. Culegerea datelor; selectarea modalităţilor de prelucrare a datelor; stocarea datelor; prelucrarea datelor; analiza datelor (verificarea ipotezelor); finisarea capitolului 2;		
7. Rezolvarea aspectelor de grafică şi design la calculator; interpretarea rezultatelor; finisarea capitolului 3;		
8. Formularea propunerilor de soluţionare a problemei cercetării vizate în lucrare; elaborarea concluziilor şi a recomandărilor practice;		
9. Susţinerea preventivă a tezei la catedra de profil;		

Student (a) _____
(semnătura)

Conducătorul ştiinţific _____
(semnătura)

**Ministerul Educației al Republicii Moldova
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului
Catedra de științe economice**

TITLUL TEZEI

(Times New Roman, font 18, Bold, centrat)

TEZĂ DE LICENȚĂ

(Times New Roman, font 16, Bold, centrat)

Specialitatea: 364.1 – „Finanțe și Bănci”

Autor:

Studenta grupei _____

Prenume NUME

(semnătura)

Conducător științific:

Prenume NUME

Titlu științific

(semnătura)

BĂLȚI, 2015

Controlată:

Data „___” _____ 201__

Conducător științific: _____,
(titlul științific) (numele, prenumele)

(semnătura)

Adnotare

Aprobată
și recomandată pentru susținere
la ședința Catedrei de științe economice

Proces-verbal nr. _____ din „___” _____ 201__

Șeful catedrei _____
(titlul științific) (numele, prenumele)

(semnătura)

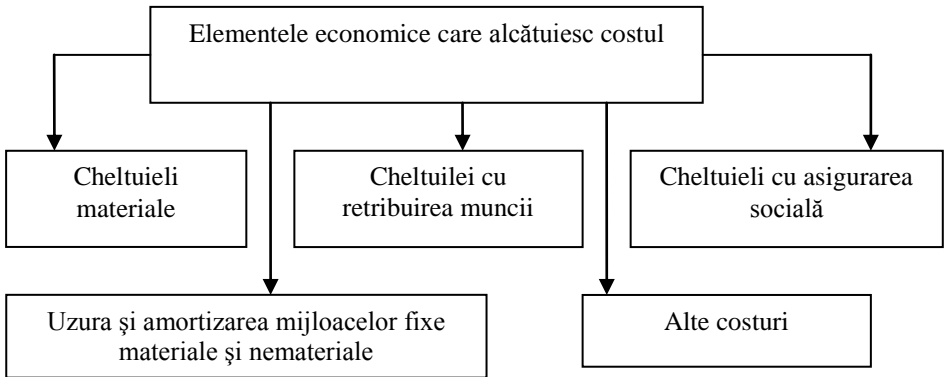

Fig. 3.1. Clasificarea cheltuielilor pe elementele economice

Anexa 7. Modele de prezentare a tabelelor

Exemplu 1 de numerotare a tabelelor

Tabelul 1.2

Sucesiunea calculului profitabilității proiectelor de investiții A și B, în ceea ce privește rentabilitatea contabilă (ARR)

(mii lei)

Indicatorii calculați	Proiectul A	Proiectul B
1. Fluxul mediu anual de numerar	$250+200+150+50=750$ $750 : 4 = 162,5$	$50+150+200+300=700$ $700 : 4 = 175$
2. Suma medie a fondurilor investite	$500 : 4 = 125$	$500 : 4 = 125$
3. Venitul mediu net anual	$162,5 - 125 = 37,5$	$175 - 125 = 50$
4. Raportul dintre profitul net mediu anual și volumul mediu al fondurilor investite (ARR), %	$(37,5 : 125) \times 100\% = 30\%$	$(50 : 125) \times 100\% = 40\%$

Exemplu 2 de numerotare a tabelelor

Tabelul 1.2. Sucesiunea calculului profitabilității proiectelor de investiții A și B, în ceea ce privește rentabilitatea contabilă (ARR)

(mii lei)

Indicatorii calculați	Proiectul A	Proiectul B
1. Fluxul mediu anual de numerar	$250+200+150+50=750$ $750 : 4 = 162,5$	$50+150+200+300=700$ $700 : 4 = 175$
2. Suma medie a fondurilor investite	$500 : 4 = 125$	$500 : 4 = 125$
3. Venitul mediu net anual	$162,5 - 125 = 37,5$	$175 - 125 = 50$
4. Raportul dintre profitul net mediu anual și volumul mediu al fondurilor investite (ARR), %	$(37,5 : 125) \times 100\% = 30\%$	$(50 : 125) \times 100\% = 40\%$

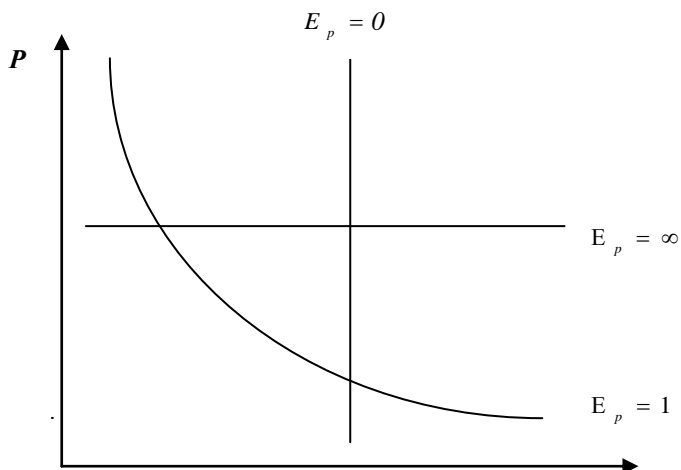

Fig. 1.3. Graficul cererii cu elasticitatea 0, 1 și infinită

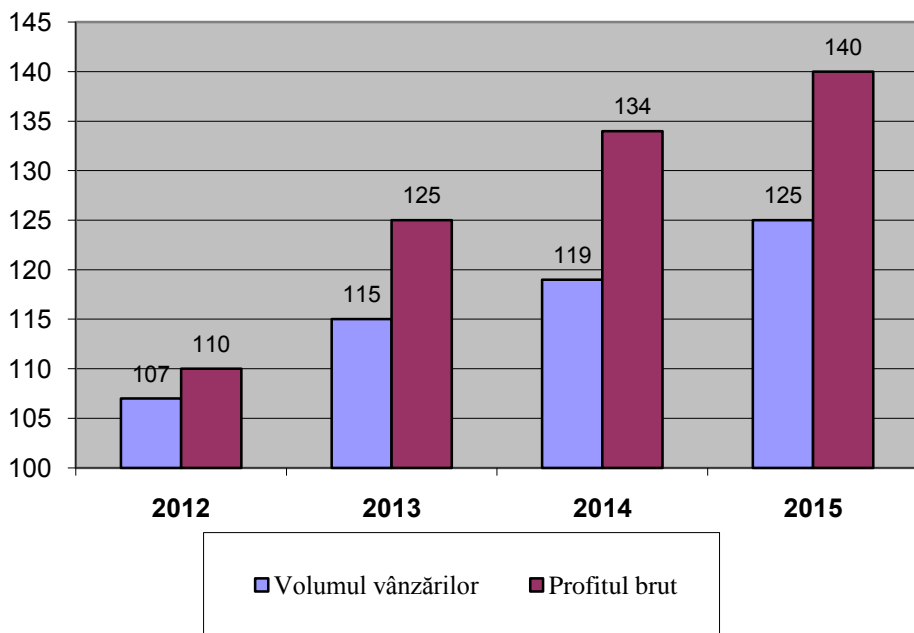

Fig. 2.1. Dinamica volumului de vânzări și a profitului brut la S.A. „Moldagrotehnica” în anii 2012 - 2015 (2011 - 100%)

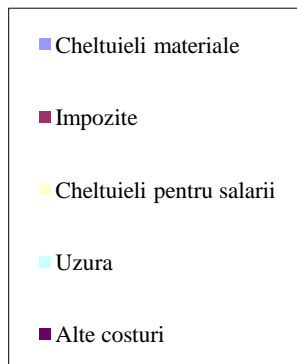

Fig. 3.2. Structura costurilor de producție la S.R.L. „Delta” în 2014-15

Indicații metodice de realizare și susținere a tezei de licență. Pentru specialitatea 364.1 – „Finanțe și Bănci” (secția de zi și cu frecvență redusă).

3100, mun. Bălți, str. Pușkin, 38

© Editura al Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți. 2016. Tiraj 50 ex.